

บทที่ ๓

บทบาทของนางวิสาขามหาอุบาสิกา

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้ศึกษาประวัติของนางวิสาขามหาอุบาสิกา และบทบาทของนางวิสาขามหาอุบาสิกาในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและในการอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือสังคม เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๑ ชีวิตประวัติของนางวิสาขามหาอุบาสิกา

นางวิสาขามหาอุบาสิกาเป็นผู้อุปฐากพระพุทธเจ้าและพระภิกษุสงฆ์ในสมัยพุทธกาล ปัจจุบันนี้เมื่อเอ่ยถึงนางวิสาขามหาอุบาสิกาทั่วไปที่เป็นชาวพุทธย่อมรู้จักเป็นอย่างดี เพราะประวัติของนางวิสาขามหาอุบาสิกาได้ถูกเอ่ยถึงในฐานะที่เป็นบุคคลแบบอย่างที่ดีของชาวพุทธ ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอประวัติความเป็นมาของนางวิสาขามหาอุบาสิกา

๓.๑.๑ ชาตภูมิ

นางวิสาขามหาอุบาสิกา เป็นลูกสาวของธัญชัยเศรษฐี^๑ มารดาชื่อสุนันทาเทวี มีปู่อีก ๒ คน คือ เมณฑกเศรษฐี และย่าชื่อจันทปทุมมา ตระกูลของนางวิสาขามหาอุบาสิกาอาศัยอยู่ในเมืองภัททิยะแห่ง แคว้นอังคะ ในเมืองภัททิยะนี้มี มหาเศรษฐีผู้มีทรัพย์สมบัติมหาศาลเป็นที่รู้จักทั่วชมพูทวีป ๕ ท่านคือ เมณฑกเศรษฐี โชติยหรือโชติกเศรษฐี ชฎิลเศรษฐี ปุณณเศรษฐีและกาฬ วลัยเศรษฐี โดยเฉพาะ เมณฑกเศรษฐีนั้นเป็นมหาเศรษฐีที่มั่งคั่งด้วย ทรัพย์สมบัติมหาศาล และครอบครัว ของเมณฑกเศรษฐียังมีบุคคลผู้มีบุญมากทั้งหมด ๕ ท่าน คือ เมณฑกเศรษฐี จันทปทุมมา ธัญชัยเศรษฐี ซึ่งเป็นบิดาของนางวิสาขามหาอุบาสิกา สุนันทาเทวี ซึ่งเป็นมารดาของนางวิสาขามหาอุบาสิกาและนายปุณณะ

๓.๑.๒ การบรรลุนิพพาน

เมณฑกเศรษฐีได้ทราบข่าวว่า พระบรมศาสดา พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์จำนวน มาก กำลังเสด็จมาสู่เมืองภัททิยะ ท่านเมณฑกเศรษฐี จึงได้มอบหมายให้เด็กหญิงวิสาขาร่วม ด้วยบริวาร ออกไปทำการรับเสด็จที่ นอกเมือง ขณะที่พระพุทธองค์ประทับพักผ่อนพระอิริยาบถ อยู่ นั้น เด็กหญิงวิสาขาร่วมด้วยบริวาร เข้าไปเฝ้ากราบถวายบังคมแล้วนั่ง ณ ที่อันสมควรแก่ ตน

^๑ อภ.อ. (ไทย) ๓/๖๓/๑๙๕.

พระพุทธรูปทรงแสดงพระธรรมเทศนาให้พวกเธอฟัง เมื่อจบลงก็ได้บรรลุเป็นพระโสดาบัน ด้วยกันทั้งหมดส่วนเมณฑกเศรษฐี เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาถึงแล้วจึงรีบเข้าไปเฝ้าได้ฟังพระธรรมเทศนาก็ได้บรรลุเป็นพระโสดาบันเช่นกัน แล้วกราบทูลอาราธนาพระบรมศาสดาพร้อมด้วย ภิกษุสงฆ์ที่ติดตามเสด็จทั้งหมดเข้าไปรับอาหารบิณฑบาต ณ ที่บ้านของตนตลอดระยะเวลา ๑๕ วันที่ประทับอยู่ที่ภักทียนครนั้น

พระเจ้าปเสนทิโกศลแห่งเมืองสาวัตถี และพระเจ้าพิมพิสารแห่งเมืองราชคฤห์ มีความเกี่ยวข้องกันโดยต่างก็ได้ภักินี (น้องสาว) ของกันและกันมาเป็นมเหสี แต่เนื่องจากในเมืองสาวัตถีของพระเจ้าปเสนทิโกศลนั้น ไม่มี เศรษฐีตระกูลใหญ่ ๆ ผู้มีทรัพย์สมบัติมากเลย และได้ทราบว่าเป็นเมืองราชคฤห์ของพระเจ้าพิมพิสารนั้น มีเศรษฐีผู้มีทรัพย์สมบัติชำนานนับไม่ถ้วนอยู่ถึง ๕ คน ดังนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศล จึงเสด็จมายังเมืองราชคฤห์ เข้าเฝ้าพระเจ้าพิมพิสารแล้วแจ้งความประสงค์ที่มาในครั้งนี้ ก็เพื่อขอพระราชทานตระกูลเศรษฐีในเมืองราชคฤห์นี้ ไปอยู่ในเมืองสาวัตถีสักหนึ่งตระกูลพระเจ้าพิมพิสารได้สดับแล้วตรัสตอบว่า “การโยกย้ายตระกูลใหญ่ ๆ เพียงหนึ่งตระกูลก็เหมือนกับแผ่นดินทรุด ” แต่เพื่อรักษาสัมพันธไมตรีต่อกันไว้หลังจากที่ได้ปรึกษากับอำมาตย์ทั้งหลายแล้ว เห็นพ้องต้องกันว่าสมควรยกตระกูลธัญชัยเศรษฐี ให้ไปอยู่ในเมืองสาวัตถีกับพระเจ้าปเสนทิโกศล ธัญชัยเศรษฐีได้ขนย้ายทรัพย์สมบัติพร้อมทั้งบริวารและสัตว์เลี้ยงทั้งหลายเดินทางสู่พระนครสาวัตถีพร้อมกับพระเจ้าปเสนทิโกศล และเมื่อเดินทางเข้าเขตแคว้นของพระเจ้าปเสนทิโกศล ขณะที่พักค้างแรมระหว่างทางก่อนเข้าเมืองธัญชัยเศรษฐีเห็นว่าภูมิประเทศบริเวณที่พักนั้นเป็นชัยภูมิเหมาะสมดี อีกทั้งตนเองก็มีบริวารติดตามมาเป็นจำนวนมาก ถ้าไปตั้งบ้านเรือนภายในเมืองก็จะคับแคบ จึงขออนุญาตพระเจ้าปเสนทิโกศลก่อตั้งบ้านเมืองลง ณ ที่นั้น และได้ชื่อเมืองใหม่นี้ว่า “สาเกต” ที่ชื่อว่าเมืองสาเกตเพราะเป็นสถานที่ที่ธัญชัยเศรษฐีได้จับจองแล้วในเวลาเย็น^๒ เมืองสาเกตอยู่ห่างจากเมืองสาวัตถี ๗ โยชน์^๓

๓.๑.๓ แต่งงาน

ในเมืองสาวัตถีนั้น มีเศรษฐีตระกูลหนึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า มิคารเศรษฐี มีบุตรชายชื่อ ปุณณวัณณกุมาร เมื่อเจริญวัยสมควรที่จะมีภรรยาได้แล้ว บิดามารดาขอให้เขาแต่งงานเพื่อสืบทอดวงศ์ตระกูล แต่เขาเองไม่มีความประสงค์จะแต่งงานเมื่อบิดามารดาบเร้ามากขึ้น เขาจึงหาอุบายเลี่ยงโดยบอกแก่บิดามารดาว่า ถ้าได้หญิงที่มีความงามครบทั้ง ๕ อย่าง ซึ่งเรียกว่า เบญจกัลยาณี แล้วจึงจะยอมแต่งงานเบญจกัลยาณี ความงามของสตรี ๕ อย่าง คือ

^๒ ชุ.ธ.อ. (ไทย) ๓/๔๕.

^๓ อ.อ. (ไทย) ๑/๒๕๙/๓๕๗.

- ๑) เกสกลุยาณํ ผมงาม คือ หญิงที่มีผมยาวถึงสะเอวแล้วปลายผมงอนขึ้น
- ๒) มงฺสกลุยาณํ เนื่องาม คือหญิงที่มีริมฝีปากแดงดูผลตำลึงสุกและเรียบชิตสนิทกันดี
- ๓) อภฺฐิกุลยาณํ กระตูกงาม คือ หญิงที่มีฟันสีขาวประดุจสังข์ และเรียบเสมอกัน
- ๔) นวิกุลยาณํ ผิวงาม คือ หญิงที่มีผิวงามละเอียด ถ้าดำก็ ดำดั่งดอกบัวเขียว ถ้าขาวก็ขาวดั่งดอกกระดิก

๕) วยกุลยาณํ วัยงาม คือ หญิงที่แม้จะคลอดบุตรถึง ๑๐ ครั้ง ก็ยังคงสภาพร่างกายสาวสวยดูคลอเคลียได้ บิดามารดาเมื่อได้ฟังแล้วจึงให้เชิญพราหมณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านโธติลักษณะมาถามว่าหญิงผู้มีความงามดังกล่าวนี้มีหรือไม่ เมื่อพราหมณ์ตอบว่ามี จึงส่ง พราหมณ์เหล่านั้นออกเที่ยวแสวงหาตามเมืองต่าง ๆ พร้อมทั้งมอบพวงมาลัยและเครื่องทอง ห่มนุ่งไปด้วย

พราหมณ์เที่ยวแสวงหาไปตามเมืองต่าง ๆ ทั้งเมืองเล็กเมืองใหญ่ จนมาถึงเมืองสาเกต ได้พบนางวิสาขา มีลักษณะภายนอกถูกต้องตามตำราโธติ ลักษณะครบทุกประการ ขณะนั้นนางพร้อมทั้งหญิงบริวารออกมาเที่ยวเล่นน้ำ กันที่ท่าหน้า ขณะนั้นฝนตกลงมาอย่างหนัก หญิงบริวารทั้งหลายพากันวิ่งหลบหนีฝนเข้าไปในศาลา แต่นางวิสาขายังคง เดินด้วยอาการปกติ ทำให้พราหมณ์ทั้งหลายรู้สึกแปลกใจประกอบกับต้องการจะเห็นลักษณะพื้นของนางด้วย จึงถามนางว่า “ทำไม เธอจึงไม่วิ่งหลบหนีฝนเหมือนกับหญิงอื่น ๆ” นางวิสาขาตอบว่า ชน ๔ พวกเมื่อวิ่งจะดูไม่งาม ได้แก่

- ๑) พระราชา ผู้ทรงประดับด้วยเครื่องอาภรณ์พร้อมสรรพ
- ๒) บรรพชิต ผู้ครองผ้ากาสาวพัสตร์
- ๓) สตริ ผู้ถือว่าเป็นหญิงทั้งหลาย นอกจากจะดูไม่งามแล้ว ถ้าเกิดอุบัติเหตุจนเสียโฉม หรือพิการ จะทำให้เสื่อมเสียและหมดคุณค่า
- ๔) ช่างมกคล ตัวประดับด้วยเครื่องอาภรณ์สำหรับช่าง

พราหมณ์ได้เห็นปัญญานางวิสาขานฉลาด และคุณสมบัติ เบญจกัลยาณี ครบทุกประการแล้ว จึงขอให้นางพาไปที่บ้านเพื่อทำการสู่ขอต่อพ่อแม่ตามประเพณี เมื่อสอบถามถึงชาติตระกูลและทรัพย์สมบัติก็ทราบว่ามีเสมอกันจึงสวมพวงมาลัยทองให้นางวิสาขาเป็นการหมั้นหมายและกำหนดวันวิวาห์มงคล ธนัญชัยเศรษฐีได้สั่งให้ช่างทองทำเครื่องประดับชุด อมรมาลาปสาธน์ เพื่อมอบให้แก่ลูกสาว ซึ่งเป็นเครื่องประดับชนิดพิเศษ เป็นชุดยาวติดต่อกันตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า ประดับด้วยเงินทองและรัตนะ อันมีค่าถึง ๙ โกฏิ ห้าปณะ ค่าแรงฝีมือช่างอีก ๑ แสน เป็นเครื่องประดับที่หญิงอื่น ๆ ไม่สามารถจะประดับได้เพราะมีน้ำหนักมาก

นอกจากนี้ ธนัญชัยเศรษฐี ยังได้มอบทรัพย์สินเงินทองของใช้ต่าง ๆ รวมทั้งข้าทาสบริวารและ
ฝูงโคอีกจำนวนมากมายมมหาศาล อีกทั้งส่งกุ กุมมพีผู้มีความชำนาญพิเศษด้านต่าง ๆ ไปเป็นที่
ปรึกษาดูแลประจำตัวอีก ๘ นายด้วย

๓.๑.๔ โอวาทก่อนแต่งงาน

ก่อนที่นางวิสาขาจะไปสู่ตระกูลของสามี ธนัญชัยเศรษฐีได้อบรมมารยาทสมบัติของ
กุลสตรีผู้จะไปสู่ตระกูลของสามี โดยให้โอวาท ๑๐ ประการ เป็นแนวปฏิบัติ คือ

โอวาทข้อที่ ๑ ไฟในอย่านำออก หมายความว่า อย่านำความไม่ดีของพ่อผัวแม่ผัว
และสามีออกไปพูดให้คนภายนอกฟัง

โอวาทข้อที่ ๒ ไฟนอกอย่านำเข้า หมายความว่า เมื่อคนภายนอกตำหนิพ่อผัวแม่ผัว
และสามีอย่างไร อย่านำมาพูดให้คนในบ้านฟัง

โอวาทข้อที่ ๓ ควรให้แก่คนที่ให้เท่านั้น หมายความว่า ควรให้แก่คนที่ยืมของไป
แล้วแล้วนำมาส่งคืน

โอวาทข้อที่ ๔ ไม่ควรให้แก่คนที่ไม่ให้ หมายความว่า ไม่ควรให้แก่คนที่ยืมของไป
แล้ว แล้วไม่นำมาส่งคืน

โอวาทข้อที่ ๕ ควรให้ทั้งแก่คนที่ให้และไม่ให้ หมายความว่า เมื่อมีญาติมิตรผู้
ยากจนมาขอความช่วยเหลือพึงพาอาศัย เมื่อให้ไปแล้วจะให้คืนหรือไม่ให้คืน ก็ควรให้

โอวาทข้อที่ ๖ พึงนั่งให้เป็นสุข หมายความว่า ไม่นั่งใน ที่กีดขวางพ่อผัว แม่ผัวและ
สามี

โอวาทข้อที่ ๗ พึงนอนให้เป็นสุข หมายความว่า ไม่ควรนอนก่อนพ่อผัวแม่ผัวและ
สามี

โอวาทข้อที่ ๘ พึงบริโภคให้เป็นสุข หมายความว่า ควรจัดให้พ่อผัว แม่ผัวและสามี
บริโภคแล้ว ตนจึงบริโภคภายหลัง

โอวาทข้อที่ ๙ พึงบำเรอไฟ หมายความว่า ให้มีความสำนึกอยู่เสมอว่า พ่อผัว แม่ผัว
และสามีเป็นเหมือนกองไฟ และพญานาคที่จะต้องบำรุงดูแล

โอวาทข้อที่ ๑๐ พึงนอบน้อมเทวดาภายใน หมายความว่า ให้มีความสำนึกอยู่เสมอ
ว่า พ่อผัว แม่ผัว และสามีเป็นเหมือนเทวดาที่จะต้องให้ความนอบน้อม

ธนัญชัยเศรษฐี ใช้เวลาถึง ๔ เดือนในการเตรียมทรัพย์สินสมบัติเพื่อมอบให้แก่นาง
วิสาขา สำหรับใช้สอยเมื่อไปอยู่ในตระกูลของสามี เฉพาะเครื่องประดับมหาลดาปัส ารณ์เพียง
อย่างเดียวก็ใช้เวลาทำ ถึง ๔ เดือน เช่นกัน เมื่อถึงกำหนดนางวิสาขาได้ ด้ออกเดินทางไปยัง

ตระกูลของสามี พร้อมด้วยข้าทาสบริวารทรัพย์สินเงินทอง ของใช้อเนกอนันต์ และโคกระบืออีกมากมายมหาศาล ที่บิดาจัดการมอบให้ แม้ รัชนีโคกระบือที่อยู่ในคอกยังทำ ลายคอกวิ่งออกตามขบวนของนางวิสาขาไปอีกจำนวนมาก ทั้งนี้ด้วยอาณิสสแห่งการทำ บุญถวายทานที่นางทำไว้ในอดีตชาติ คือ ในครั้งที่นางวิสาขาเดิมเป็นธิดาของพระเจ้ากิกิ ครั้งพระพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสปะ นาง ได้ถวายอาหารแก่พระภิกษุสามเณรเป็นประจำ และที่ ึ่ง ๆ ที่พระภิกษุสามเณรกล่าวว่า “พอแล้ว ๆ” ก็ยังตรัสว่า “พระคุณเจ้าสิ่งนี้อร่อย สิ่งนี้น่าฉัน” แล้วก็ถวายเพิ่มขึ้นอีก ด้วยอาณิสสแห่งการถวายเพิ่มนี้ บันดาลให้โคเหล่านั้นแม้จะมีคนห้ามมีคอกกั้นอยู่ก็ยังโดดออกจากคอกวิ่งตามขบวนของนางวิสาขาไปอีกจำนวนมาก

เมื่อนางวิสาขา เข้ามาสู่ตระกูลของสามีแล้ว เพราะความที่เป็นผู้ ได้รับการอบรมสั่งสอนเป็นอย่างดีตั้งแต่วัยเด็ก และเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มี น้ำใจเจราจาไพเราะ ให้ความเคารพผู้ที่มิวัยสูงกว่าตน จึงเป็นที่รักใคร่และชอบใจ ของคนทั่วไป ยกเว้นมีการเศรษฐกิจของสามี ซึ่งมีจิตฝักใฝ่ในนักบวชขอแจกชีเปลือย โดยให้ความเคารพนับถือว่าเป็นพระอรหันต์ แล นิมนต์ให้มาบริโภคโภชนาหารที่บ้านของตนแล้ว ส่งให้คนไปตามนางวิสาขามาไหว้พระอรหันต์ และให้มาช่วยจัดเลี้ยงอาหารแก่ขอแจกชีเปลือย เหล่านั้นด้วย นางวิสาขาคือ เป็นพระอริยสาวิกาชั้นโสดาบันพอได้ยินคำว่า อรหันต์ก็รู้สึกปีติยินดีรับมายังเรือนของมีการเศรษฐกิจ แต่พอได้เห็นขอแจกชีเปลือย ก็ตกใจจึงกล่าวว่า “ผู้ไม่มีความละอาย เหล่านี้ จะเป็นพระอรหันต์ ไม่ได้” พร้อมทั้งกล่าวติเตียนมีการเศรษฐกิจแล้วกลับที่อยู่ของตน

ต่อมาอีกวันหนึ่ง ขณะที่มีการเศรษฐกิจกำลังบริโภคอาหารอยู่ โดยมีนางวิสาขาคอยปรนนิบัติอยู่ใกล้ ๆ ได้มีพระเถระเที่ยวบิณฑบาตผ่านมาหยุดยืนที่หน้าบ้านของมีการเศรษฐกิจ นางวิสาขาทราบดีว่าเศรษฐกิจแม้จะเห็นพระเถระแล้วก็ทำเป็นไม่ เห็น นางจึงกล่าวกับพระเถระว่า “นิมนต์พระคุณเจ้าไปข้างหน้าก่อนเถิด ท่านเศรษฐกิจกำลังบริโภคของเก่าอยู่” เศรษฐี ได้ฟังดังนั้นแล้วจึงโกรธเป็นที่สุด หยุดบริโภคอาหารทันทีแล้วสั่งให้บริวารมาจับและขับไล่ นางวิสาขาให้ออกจากบ้านไปแต่ก็ ไม่มีใครกล้าเข้ามาจับนางวิสาขาขอชีแจงแก่กู กุมพี ๘ นายที่คุณพ่อได้ส่งมาช่วยดูแลนางก่อน และเมื่อมีการเศรษฐกิจให้คนไปเชิญกู กุมพีมาแล้วแจ้งโทษของนางวิสาขาให้ฟังซึ่งนางก็แก้ด้วยคำว่า “ที่ดิฉันกล่าวอย่างนั้น หมายถึง มีการเศรษฐกิจบิดาของสามีกำลังบริโภคบุญเก่าอยู่มิใช่บริโภคของบุญแต่อย่างที่เขา ใจ” กู กุมพีทั้ง ๘ จึงกล่าวกับเศรษฐกิจว่า “เรื่องนี้นางวิสาขาไม่มีความผิด”

เมื่อมีการเศรษฐกิจ ฟังคำชี้แจงของลูกสะใภ้แล้วก็หายโกรธขัดเคือง และกล่าวขอโทษนาง พร้อมทั้งอนุญาตให้นางนิมนต์พระบรมศาสดาพร้อมภิกษุสงฆ์มารับอาหารบิณฑบาตในเรือนของตนขณะที่นางวิสาขาจัดถวายภัตตาหารแด่พระบรมศาสดาและภิกษุสงฆ์อยู่นั้น ก็ได้ให้

คนไปเชิญมีการเศรษฐกิจมาร่วมถวายภัตตาหารด้วย แต่เศรษฐกิจเมื่อมาแล้ว ไม่กล้าที่ออกไปสู่ที่เฉพาะพระพักตร์พระศาสดา เพราะไม่มีศรัทธาเลื่อมใสจึงแอบนั่งอยู่หลังม่าน เมื่อเสร็จภัตกิจแล้วพระบรมศาสดาทรงแสดงพระธรรมเทศนาส่วนมีการเศรษฐกิจแม้จะหลบอยู่หลังม่านก็มีโอกาสได้ฟังธรรมด้วยจนจบและได้สำเร็จเป็นพระโสดาบันบุคคลในพุทธศาสนาเป็นสั มมาทิฏฐิบุคคล ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทันใดนั้นมีการเศรษฐกิจได้ออกมาจากหลังม่านแล้ว ตรงเข้าไปหานางวิสาขาใช้ปากอุดตันของลูกสะเก็ดและประกาศให้ ได้ยินทั่วกัน ณ ที่นั้นว่า “ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปขอเธอจงเป็นมารดาของข้าพเจ้า ” และตั้งแต่นั้นมานางวิสาขาก็ได้นามว่า “มีการมารดา” คนทั่วไปนิยมเรียกนางว่า “วิสาขามีการมารดา

๓.๑.๕ ชีวิตในบั้นปลาย

นางวิสาขามหาอุบาสิกาที่มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข แวดล้อมด้วยลูกหลานเหลนอุปถัมภ์บำรุงพระภิกษุสงฆ์ และให้การอนุเคราะห์บุคคลทั่วไปในสังคม นางเป็นที่รัก เคารพ นับถือของประชาชนทั้งหลาย เมื่ออายุย่างเข้าสู่วัยกลางคนนางวิสาขาไม่มีโอกาสได้ที่ บ้านด้วยตนเองมากนักเพราะประชาชนได้เชิญนางไปในงานบุญประเพณีต่างๆ เพื่อเป็นสิริมงคลของพวกเขาอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามนางก็ยังมิจิตใจเป็นห่วง ภิกษุสงฆ์ซึ่งนิมนต์มาฉันที่บ้านเป็นประจำ จึง ได้มอบหน้าที่ให้ลูกหลานร่วมกันจัดภัตตาหารถวายแก่ภิกษุสงฆ์ในช่วงปลายแห่งชีวิตเมื่อนางวิสาขามีอายุได้ ๑๒๐ ปี แต่วัยของนางเหมือนหญิงสาวเพียง ๑๖ ปีเท่านั้น แม้แต่ผมหงอกบนศีรษะเพียงเส้นเดียวก็ไม่มี สุขภาพร่างกายของ นางแข็งแรง แม่นางวิสาขาก็จะไปไหนก็มีลูกหลานเหลนติดตามไปด้วย ประชาชนที่เดินผ่านมาเห็นไม่มีใครสามารถที่จะบอกได้เลยว่าคนไหนเป็นนางวิสาขา แม้แต่กิริยามารยาทการเดินของนางก็งดงามทั้ง ๔ อริยาบถ นางวิสาขาเสียชีวิตเมื่ออายุ ๑๒๐ ปี หลังจากนางวิสาขาทายแล้วได้ ไปเกิดบนสวรรค์ชั้นนิมมานรดี และได้เป็นอัครมเหสีของท้าวสุณิมิตเทวราช^๔ ในโลกสวรรค์นั้นมีเทพเพียง ๓ องค์ที่อยู่ภพต่างชั้นกันแต่มีอายุเท่ากัน คือท้าว สักกเทวราชหรือพระอินทร์อยู่ชั้นดาวดึงส์ อนาถปิณฑิกเศรษฐีอยู่ชั้นดุสิต นางวิสาขามหาอุบาสิกาอยู่ชั้นนิมมานรดี ในหมู่ สัตว์ทั้งหลายที่ยังมีความพอใจ ในการเวียนว่ายตายเกิด ไม่มีผู้ใดจะมีความสุขเท่ากันบุคคลทั้ง ๓ ท่านนี้เลย

จากการศึกษาประวัตินางวิสาขามหาอุบาสิกาจะเห็นได้ว่า นางเกิดมาในตระกูลที่ดีพร้อมด้วยทรัพย์สินเงินทอง มี ความสุขด้วยก ารทำบุญอุป ถัมภ์พระพุทธศาสนา เป็นครอบครัวชาวพุทธตัวอย่างในสมัยพุทธกาลคือนอกจากจะทำ บุญด้วยตนเองแล้ว ยังได้ชักชวนบุคคลอื่นให้มาร่วมทำบุญกับตนเองอีกด้วย

^๔ วิมาน. อ. (ไทย) ๒๑๔/๒๕๕.

การไม่สมควร เพราะประชาชนจะไม่เห็นความอลังการแห่งเครื่องประดับมันมีมูลค่ามหาศาลที่ซื้อมหาศาลปาร์สนั้น เราควรจะยืมบนรถเข้าไปสู่พระนคร ชาวเมืองที่ได้เห็นความสง่างามของนางที่ประดับด้วยเครื่องประดับอันมีมูลค่ามหาศาลเช่นนี้จึงพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า หญิงนั้นชื่อวิสาขาสัมปติมากมายเช่นนี้สมควรแก่นางโดยแท้

๔) เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี นางวิสาขาคือที่เคารพรักของบุคคลทั่วไป เพราะนางเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารีมีเมตตาไมตรีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การที่นางวิสาขามีคนเคารพรักใคร่มากเพราะนางเป็นผู้มีวาจาสุภาพอ่อนโยนเสมอ ดันเสมอไปกับทุกคน เช่นหลังจากนางวิสาขาไปถึงบ้านสามวันแรก ชาวเมืองสาวดีก็ได้ส่งของขวัญมอบให้นางเป็นจำนวนมาก แต่นางกลับให้คืนสิ่งของเหล่านั้นแก่ชาวเมืองเหมือนเดิมด้วยคำพูดที่ทำให้ผู้ที่ได้รับประทับใจ เช่นท่านจงให้สิ่งนี้แก่คุณพ่อของฉัน ท่านจงให้สิ่งนี้แก่พี่สาวน้องสาวของฉัน ท่านจงให้สิ่งนี้แก่พี่ชายน้องชายของฉัน นางปฏิบัติต่อชาวเมืองเหมือนญาติของตน ประชาชนทั่วไปจึงมีความรักใคร่ผูกพันต่อนางเป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้จากการที่เจ้านายของพวกเขาก็จะไปอยู่ไหน ก็จะติดตามไปทุกหนทุกแห่งอันแสดงถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม และมีจิตใจที่โอบอ้อมอารีต่อข้าทาสบริวารของตน เช่น ชาวบ้านทั้ง ๑๔ ตำบลที่มีความคิดว่าไม่มีประโยชน์อะไรที่จะอยู่ในเมืองนี้ พวกเราจะไปอยู่ที่เมืองสาวัตถีพร้อมกับเจ้านายในวันแต่งงานด้วย^๕

๓.๒.๒ บทบาทที่สำคัญ

นางวิสาขามีบทบาทในการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาได้กระทำประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก และเป็นผู้แนะนำชักชวนให้ญาติๆ และบริวารของตนได้มีส่วนร่วมในการทำบุญแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ประมวลบทบาทของนางวิสาขาไว้ดังนี้

๑) การทูลขอพร เมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร ของอนาถปิณฑิกเศรษฐี นางวิสาขาได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าและทูลนิมนต์ให้ไปฉันภัตตาหารที่บ้านพร้อมหมู่ภิกษุสงฆ์ ก่อนรุ่งอรุณฝนได้ตกลงมาอย่างหนักพระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้พระภิกษุสงฆ์สร่งน้ำฝนได้ พระภิกษุสงฆ์ได้พากันเปลื้องผ้าสร่งน้ำที่ลานวัดพระเชตวันมหาวิหาร นางวิสาขาได้จัดเตรียมของเคี้ยวของฉันเรียบร้อยแล้ว จึงสั่งให้คนรับใช้ไปที่อารามเพื่อแจ้งให้พระพุทธเจ้าทราบว่าได้เวลาฉันภัตตาหารแล้ว เมื่อคนรับใช้ไปถึงอารามได้เห็นภิกษุสงฆ์เปลื้องผ้าสร่งน้ำฝนอยู่ นางเข้าใจผิดคิดว่าในอารามไม่มีภิกษุสงฆ์เลยมีแต่พวกอาชีวกกำลังอาบน้ำฝนอยู่ จึงกลับไปบอกให้นางวิสาขาทราบว่าอารามมีแต่พวกอาชีวก นางวิสาขาเมื่อได้ฟังดังนั้น ก็ทราบทันทีว่า พระคุณเจ้าคงจะเปลื้องผ้าสร่งน้ำฝนเป็นแน่...เมื่อพระพุทธเจ้าพร้อมหมู่สงฆ์เสด็จมาฉัน

^๕ ขุ.ธ. (ไทย) ๓/๕๕.

ภัตตาหารที่บ้าน หลังจากพระองค์ฉันภัตตาหารเสร็จเรียบร้อยแล้ว นางจึงขอ วโรกาสกราบทูลขอพร ๘ ประการ ซึ่งพร ๘ ประการประกอบด้วย

(๑) ถวายวัสสิกสาฎก (ผ้าอาบน้ำฝน) นางวิสาขากราบทูลถึงเหตุผลใน การขอพรข้อนี้ว่า การที่พระภิกษุสงฆ์เปลือยกายทรงน้ำเป็นสิ่งที่ไม่งาม น่าเกลียด จึงปรารถนา ถวายผ้าอาบน้ำฝน แก่ภิกษุสงฆ์ตลอดชีวิต

(๒) ถวายอาคันตุกภัต (ภัตเพื่อพระอาคันตุกะ) นางวิสาขากราบทูลถึง เหตุผลใน การขอพรข้อนี้ว่า พระอาคันตุกะเป็นผู้ไม่ชำนาญทางไม่รู้จักที่โคจร ย่อมเที่ยว บิณฑบาตลำบาก หากได้ฉันอาคันตุกภัตของนางแล้ว เมื่อชำนาญทางรู้จักที่โคจรย่อมเที่ยว บิณฑบาตโดยไม่ ลำบาก ด้วยเหตุนี้จึงปรารถนาถวายอาคันตุกภัตตลอดชีวิต

(๓) ถวายคัมภีภัต (ภัตเพื่อพระที่จะเดินทาง) นางวิสาขากราบทูลถึง เหตุผลในการ ขอพรข้อนี้ว่า พระภิกษุสงฆ์ที่เตรียมจะเดินทางไปทีอื่น มัวแต่แสวงหาภัตตาหาร เพื่อตนเอง ย่อมไม่ทันหมู่เกวียน ไปถึงที่หมายพลบค่ำ เดินทางลำบาก เมื่อท่านได้ฉันคัมภีภัต ของนางแล้ว สามารถเดินทางทันหมู่เกวียน ถึงที่หมายก่อนพลบค่ำ ไม่ลำบากในการเดินทาง จึง ปรารถนาจะถวายคัมภีภัตแก่ภิกษุสงฆ์ตลอดชีวิต

(๔) ถวายคิลานภัต (ภัตเพื่อภิกษุอาพาธ) นางวิสาขาได้กราบทูลถึง เหตุผลในการ ขอพรข้อนี้ว่า ภิกษุผู้อาพาธเมื่อไม่ได้อาหารที่เป็นสัปปายะ อาการจะกำเริบถึงกับ มรณภาพ เมื่อได้ฉันภัตตาหารที่นางถวายแล้ว อาการจุกทุเลาและไม่มรณภาพ ด้วยเหตุนี้จึง ปรารถนา จะถวายคิลานภัตแก่ภิกษุสงฆ์ตลอดชีวิต

(๕) ถวายคิลานุปัฏฐากภัต (ภัตเพื่อภิกษุพยาบาลภิกษุผู้อาพาธ) นาง วิสาขาได้ กราบทูลถึงเหตุผลในการขอพรข้อนี้ว่า ภิกษุผู้พยาบาลภิกษุอาพาธ มักแสวงหาภัตตาหารเพื่อ ตนเองก่อนจึงนำอาหารไปให้ ภิกษุอาพาธในภายหลัง ทำให้ตนเองอดอาหารไป ด้วย แต่เมื่อได้ ฉันคิลานุปัฏฐากของตนแล้ว จะนำอาหารไปให้ภิกษุที่อาพาธได้ทันที และตนเอง ก็ไม่อดอาหาร นางวิสาขาจึงปรารถนาถวายคิลานุปัฏฐากตลอดชีวิต

(๖) ถวายคิลานเภสัช (เภสัชแก่ภิกษุไข้) นางวิสาขาได้กราบทูลถึง เหตุผลในการ ขอพรข้อนี้ว่า ภิกษุที่อาพาธเมื่อไม่ได้เภสัชที่เป็น สัปปายะ อาการอาพาธกำเริบ หรือถึงมรณภาพ เมื่อได้คิลานเภสัชแล้ว อาการจุกทุเลาและไม่มรณภาพ จึงปรารถนาจะถวาย คิลานเภสัชตลอด ชีวิต

(๗) ถวายข้าวยาคุ นางวิสาขาได้ให้ นอนิสงส์ของข้าวยาคุ ๑๐ ประการ^๖ จึงปรารธนาถวายข้าวยาคุแก่ภิกษุสงฆ์ตลอดชีวิต

(๘) ถวายอุทกสาฎก (ผ้าอาบน้ำแก่ภิกษุณี) ตลอดชีวิต^๗ นางวิสาขา ได้กราบทูลถึงเหตุผลในการถวายผ้าอุทกสาฎก (ผ้าอาบน้ำแก่ภิกษุณี) ว่า ภิกษุณีทั้งหลาย เปลือยกายอาบนาในแม่น้ำจิริวดีทำเดียวกันกับหญิงแพศยา จึงถูกหญิงเหล่านั้นพุดย าเยาะเย้ย ถากถางต่างๆ ... นางภิกษุณีเมื่อถูกต่อ ว่าป่อยก็อับอายเกือเงิน^๘ การที่ภิกษุณีเปลือยกายอาบน้ำ ไม่เหมาะสม นางวิสาขาจึงปรารธนาถวายผ้าอาบน้ำแก่นางภิกษุณีตลอดชีวิต

นางวิสาขาได้ทูลถึงเหตุผลในการขอพรทั้ง ๘ ประการซึ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของพระภิกษุสงฆ์ทั้งสิ้น พระพุทธเจ้าทรงพอพระทัยและทรงอนุญาตพร ๘ ประการ และทรงยกย่องนางวิสาขาว่าเป็นผู้ฉลาด รู้เหตุที่ควรและไม่ควร

๒) การสร้างคาสนัตถุ โดยปกตินางวิสาขาจะไปวัดวันละ ๒ ครั้ง คือ เช้า-เย็น และเมื่อไปก็จะไม่ไปมือเปล่า ถ้าไปเวลาเช้านี้ก็จะมีของเคี้ยวของ ฉันทน์เป็นอาหารไปถวายเป็นพระ ถ้าไปเวลาเย็นก็จะถือน้ำปานะไปถวาย เพราะนางมีปาก ดีทำอย่างนี้เป็นประจำ จนเป็นที่ทราบกันดีทั้งพระภิกษุสามเณร และอุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย แม้นางเอง ก็ไม่กล้าที่จะไปวัด ด้วยมือเปล่า ๆ เพราะละอายที่พระภิกษุหนุ่มสามเณรน้อยต่างก็จะมองดูที่มีมือว่าง ว่างถืออะไรมา และก่อนที่นางจะออกจากวัดกลับบ้าน นางจะเดินเยี่ยมเยือนถามไถ่ความสุข ความทุกข์ และ ความประสงค์ของพระภิกษุสามเณร และเยี่ยมภิกษุไข้จนทั่วถึงทุก ๆ องค์ก่อนแล้วจึงกลับบ้าน วันหนึ่งเมื่อนางมาถึงวัด นางได้ทอดเครื่องประดับมหาลดาปสาทรณ์ มอบให้หญิงสาวผู้ดี ติดตามถือ ไว้ เมื่อเสร็จกิจการฟังธรรมและเยี่ยมเยือนพระภิกษุสามเณรแล้ว ขณะเดินกลับบ้านนางได้บอก ให้หญิงรับใช้ส่งเครื่องประดับให้ แต่หญิงรับใช้ลืมไว้ที่ศาลาฟังธรรม นางจึงให้กลับไปนำมา แต่ สั่งว่าถ้าพระอาณนท์เก็บรักษาไว้ก็ไม่ต้องเอาคืนมาให้ขอ บถวายท่านไปเลย เพราะ นางคิดว่าจะไม่ประดับเครื่องประดับที่พระคุณเจ้าถูกต้องสัมผัสแล้ว ซึ่งพระอาณนท์ท่านก็มักจะเก็บรักษาของ ที่อุบาสกอุบาสิกาลืมไว้เสมอ และก็เป็นไปตามที่นางคิดไว้จริง ๆ แต่นางก็กลับคิดไป ดัอีกว่า “เครื่องประดับนี้มีประโยชน์แก่พระเถระ ” ดังนั้นนางจึงขอรับคืนมาแล้วนำออก ขายในราคา ๘

^๖ วิ.ม. (ไทย) ๕/๒๘๒/๕๔. พระพุทธเจ้าตรัสว่าข้าวยาคุเป็นเภสัช ถ้ามุขยทั้งหลายต้องการความสุข ยั่งยืน มีความงามในหมู่มหาชน ควรถวายข้าวยาคุ และข้าวยาคุมีคุณ ๑๐ ประการคือ ๑) ให้อายุ ๒) ให้ วรรณะ ๓) ให้ความสุข ๔) ให้กำลัง ๕) ให้ปฏิภาณ ๖) กำจัดความหิว ๗) บรรเทาความกระหาย ๘) ทำให้ลม ในร่างกายเดินคล่อง ๙) ช่วยล้างลำไส้ ๑๐) ย่อยอาหาร.

^๗ วิ.ม. (ไทย) ๕/๓๔๙-๓๕๐.

^๘ วิ.ภิกษุณี. (ไทย) ๓/๘๘๓/๑๐๘.

โกฏิ กับ ๑ แสนกหาปณะ ตามราคาทุนที่ทำไว้ แต่ก็ไม่มีผู้ใดมีทรัพย์พอที่จะซื้อไ้ได้ นางจึงซื้อเอาไ้เอง ด้วยการนำทรัพย์เท่าจำนวนนั้นมาซื้อที่ดินและวัสดุก่อสร้างดำเนินการสร้างวัดถวาย เป็นพระอารามประทับของพระบรมศาสดา และเป็นที่อยู่อาศัยจำพรรษาของพระภิกษุสงฆ์ สามเณร พระบรมศาสดารับสั่งให้พระมหาโมคคัลลานะ เป็นผู้อำนวยการดูแลการก่อสร้าง ซึ่งมีลักษณะเป็นปราสาท ๒ ชั้น มีห้องสำหรับพระภิกษุพักอาศัยชั้นละ ๕๐๐ ห้อง โดยใช้เวลาในการก่อสร้างถึง ๙ เดือน การสร้างวิหารในครั้งนี้นางวิสาขาได้สร้างที่พักเป็นเสนาสนะแบบปราสาท ลักษณะปราสาทหลังนี้เป็นแบบ ๒ ชั้น มีห้อง ๑,๐๐๐ ห้อง กล่าวคือ ชั้นล่าง ๕๐๐ ห้อง ชั้นบนมี ๕๐๐ ห้อง และได้ทำยอดปราสาทขึ้นมุดด้วยทองคำแท่ง เพื่อบรรจุน้ำ ได้ ๖๐ หม้อ เมื่อสร้างปราสาทหลังใหญ่เสร็จเรียบร้อยแล้ว นางวิสาขาคิดว่าการสร้างปราสาทใหญ่หลังเดียวดูแล้วไม่สวยงามจึงได้สร้างเรือน ๒ ชั้น ปราสาทหลังเล็กและศาลายาวอย่างละ ๕๐๐ หลัง แล้วล้อมโลหะปราสาทซึ่งถือว่าเป็นปราสาทหลังแรกที่ทำด้วยโลหะจึงได้ชื่อว่าโลหะปราสาทและได้ทำการฉลองปราสาทเป็นเวลา ๔ เดือน ในวันสุดท้ายของการฉลองปราสาท นางวิสาขาได้ถวายผ้าสฎกมีราคา ๑,๐๐๐ กหาปณะ เพื่อทำจีวรตลอดจนถวายเภสัชต่างๆ แก่ภิกษุสงฆ์และการสร้างวิหาร ครั้งนี้นางได้บริจาคทรัพย์ ๒๗ โกฏิ กล่าวคือซื้อที่ดินเพื่อทำการก่อสร้างวิหาร ๙ โกฏิ ดำเนินการสร้างวิหาร ๙ โกฏิ และในการฉลองปราสาทอีก ๙ โกฏิ^๙ งานฉลองวิหารเริ่มตั้งแต่วางเป็นต้นมาโดยมีนางวิสาขาพร้อมด้วยลูกหลานเหลนได้เดินเวียนรอบปราสาท ๓ รอบ พร้อมกับเปล่งเสียงอย่างไพเราะจับใจว่า “ความดำริของเราว่าเมื่อเราจะได้ถวายปราสาทหลังใหม่ อันฉาบทาด้วยปูนขาวและดินเป็นวิหารทาน บัดนี้บริบูรณ์แล้ว ความดำริของเราว่า เมื่อไรเราจะได้ถวายเตียงตั้งฟูกและหมอนเป็นสังฆาสนะประจำเสนาสนะบัดนี้บริบูรณ์แล้ว ความดำริของเราว่า เมื่อไรเราจะได้ถวายสลากัฏอันเจ็ดด้วยเนื้ อบริสุทธิเป็นโภชนาทาน บัดนี้บริบูรณ์แล้ว ความดำริของเราว่าเมื่อไรเราจะได้ถวาย ผ้ากาสาวพัสตร์ผ้าเปลือกไม้ ผ้าฝ้ายเป็นจีวรทานบัดนี้เสร็จสมบูรณ์แล้ว ความดำริของเราว่าเมื่อไรเราจะได้ถวาย เนยใส เนยข้น น้าผึ้ง น้ามันและน้าอ้อยเป็นเภสัชทาน บัดนี้บริบูรณ์แล้ว”^{๑๐} วิหารที่นางวิสาขาสร้างถวายได้นามว่า พระวิหารบุพพาราม

นางวิสาขาได้ซื้อความเป็นมหาอุบาสิกาผู้ยิ่งใหญ่ เป็นยอดแห่งอุปัฏฐายิกา ทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาด้วยวัตถุจตุปัจจัยไทยทานต่าง ๆ ทั้งที่ถวายเป็นของสงฆ์ส่วนรวม และถวายเป็นของส่วนบุคคลคือแก่พระภิกษุแต่ละองค์ ๆ การทำบุญของนางนับว่าครบถ้วนทุกประการตามหลักบุญกิริยาวัตถุ ดังคำที่นางเปล่งอุทานในวันฉลองวิหาร คือ วัดบุพพาราม ที่นางสร้าง

^๙ ขุ.ชา.อ. (ไทย) ๓/๗๐.

^{๑๐} ขุ.ชา.อ. (ไทย) ๓/๗๑.

ถวายนั้นด้วยคำว่า ความปรารถนาใด ๆ ที่เราตั้งไว้ในกาลก่อน ความปรารถนานั้น ๆ ทั้งหมดของเราได้สำเร็จเสร็จสิ้นสมบูรณ์ทุกประการแล้วความปรารถนาเหล่านั้น คือ

- ๑) ความปรารถนาที่จะสร้างปราสาทด้วยปูนถวายเป็นวิหารทาน
- ๒) ความปรารถนาที่จะถวายเตียง ตั้ง พูก หมอน และเสนาสนภัณฑ์
- ๓) ความปรารถนาที่จะถวายสลากัฏเป็นโภชนาทาน
- ๔) ความปรารถนาที่จะถวายผ้ากาสาวพัสตร์ ผ้าเปลือกไม้ ผ้าฝ้าย เป็น จีวรทาน
- ๕) ความปรารถนาที่จะถวายเนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อยเป็นเภสัชทาน

ความปรารถนาเหล่านั้นของนางวิสาขาสำเร็จครบถ้วนทุกประการ สร้างความเอิบอิ่มใจแก่นางยิ่งนัก นางจึงเดินเวียนรอบปราสาทอันเป็นวิหารทานพร้อมทั้งเปล่งอุทานดังกล่าว พระภิกษุทั้งหลายได้เห็นกิริยาอาการของนางวิสาขาแล้ว ต่างก็รู้สึกประหลาดใจ ไม่ทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับนาง จึงพร้อมใจกันเข้าไปกราบทูลถามพระบรมศาสดาว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ตั้งแต่ได้พบเห็นและรู้จักนางวิสาขาก็เป็นเวลานานพวกข้าพระองค์ทั้งหลาย ไม่เคยเห็นนางขับร้องเพลงและแสดงอาการอย่างนี้มาก่อนเลย แต่วันนี้ นางอยู่ในท่ามกลางการแวดล้อมของบรรดาบุตรธิดาและหลาน ๆ ได้เดินเวียนรอบปราสาทและขับพึมพำคล้ายกับร้องเพลง เข้าใจว่าดีของนางคงจะกำเริบ หรือไม่นางก็คงจะ เสวยจริตไปแล้วหรืออย่างไร พระเจ้า ข้า ?” พระพุทธองค์ตรัสแก่ภิกษุเหล่านั้นว่า “ภิกษุทั้งหลาย ธิดาของเรามีได้ขับร้องเพลงหรือเสวยจริตอย่างที่พวกเธอเข้าใจหรอก แต่ที่ธิดาของเราเป็นอย่างนั้นก็เพราะความปีติยินดีในความปรารถนาของตน ที่ตั้งไว้นั้นสำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ทุกประการ นางจึงเดินเปล่งอุทานออกมาด้วยความอิ่มเอมใจด้วย เหตุที่นางวิสาขาได้อุปถัมภ์บำรุงพระภิกษุสงฆ์ และได้ถวายวัตถุจตุปัจจัยในพระพุทธศาสนา เป็นจำนวนมาก ดังกล่าวมา พระผู้มีพระภาคจึงได้ทรงประกาศยกย่องนางในตำแหน่งเอตทัคคะ เป็นผู้เลิศกว่าอุบาสิกาทั้งหลายในฝ่าย ผู้เป็นทายิกา

๓.๓ คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

นางวิสาขามหาอุบาสิกา เป็นมหาอุบาสิกาที่มีบาทบาทกับพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลเป็นอย่างมาก เพราะนางวิสาขาเป็นคนที่ประชาชนในสมัยพุทธกาลให้ความเคารพนับถือ เป็นที่รักใคร่ของประชาชนทั่วไป เป็นกำลังสำคัญในการอุปถัมภ์บำรุงพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา นางวิสาขามีคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างดังนี้

๓.๓.๑ เป็นผู้ที่มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า

ตระกูลของนางวิสาขาเป็นตระกูลที่มีศรัทธา ต่อพระพุทธเจ้า ได้นิมนต์พระสงฆ์ ไปฉันภัตตาหารที่บ้านเป็นประจำ นางวิสาขาเป็นกุมาริกาคนแรกที่ได้บรรลุโสดาปัตติผลตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ นางวิสาขาไม่เคยอ้อมในการทำบุญแม้จะทำบุญทุกวัน ให้ทานทุกวันก็ตาม นางวิสาขาจึงทำบุญและให้ทานทุกวันให้การช่วยเหลือด้าน สังคมสงเคราะห์ตลอดจนช่วยขวนขวาย ในกิจธุระของพระพุทธศาสนา นางวิสาขาไปวัดพัก ธรรมจากพระพุทธเจ้าอยู่เป็นประจำ ทุกครั้งที่นางวิสาขา ไปวัดนางไม่เคยมีมือเปล่าไป โดยจะให้คนรับใช้ถือวัตถุสิ่งของที่พระสงฆ์ฉันได้ตลอดจน น้ำปานะ นำมาถวายพระพุทธเจ้าและเหล่าพระสาวก หลั งจากฟังธรรมจาก พระพุทธเจ้าเสร็จแล้ว นางวิสาขา ก็จะเดินตรวจดูแลสอบถามความเป็นอยู่ ของพระสงฆ์ตามกุฏิต่าง ๆ หากพระภิกษุรูปใดขาดปัจจัย ๔ ส่วนไหนก็จะจัดนำมาถวายเป็นเนืองนิตย์ก ารกระทำเช่นนั้นนอกจากจะได้ทำบุญกับพระสงฆ์ ได้สนทนารธรรมกับพระสงฆ์ซึ่งทำให้นางวิสาขาเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้ว ยังได้เห็นความลำบากของพระสงฆ์ในด้านต่า ง ๆ อันนำมาซึ่งการทูลขอพรต่อพระพุทธเจ้า หลายประการเช่น การทูลขอพรกับพระพุทธเจ้า ๘ ประการ โดยเห็นความจำเป็นของพระสงฆ์ หลายประการเช่น คราวฤดูฝนพระสงฆ์ไม่มี ผ้าอาบน้ำ ฝนพระสงฆ์เดินทางมาเมือง สวัตถิเพื่อเฝ้า พระพุทธเจ้า แต่ไม่ได้รับความสะดวกสบายด้านปัจจัย ๔ และการทูลขออนุญาตถวายผ้าเช็ด ปาก และทูลขออนุญาตถวายผ้า อาบน้ำฝน ไม่กวาด ผ้าเช็ดเท้า พัดโบก และพัดใบตาล พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตตามที่นางวิสาขาทูลขอ เพราะทรงเห็นประโยชน์ต่อพระสงฆ์

๓.๓.๒ เป็นผู้มีความเชื่อฟังเป็นลูกที่ดีของมารดาบิดา

นางวิสาขาเกิดในตระกูลมหาเศรษฐีแห่ง เมืองสาเกต อยู่ในถิ่นที่เหมาะสมซึ่งแวดล้อมด้วยผู้คนที่เป็นบัณฑิต เป็นคนดีมีคุณธรรม มีระเบียบ กฎเกณฑ์ประเพณีและวัฒนธรรม อันดี โดยเฉพาะในครอบครัวของนางวิสาขาล้วนเป็นบัณฑิต โดยเริ่มตั้งแต่ปู่ย่า มารดาบิดาและคน ใช้เก่าแก่ที่ชื่อว่า ปุณณะ ทุกคนล้วนได้สำเร็จเป็ นพระโสดาบัน ด้วยเห ตุนี้ นางวิสาขาจึงเป็นกุลสตรีที่เพียบพร้อมด้วยวิชาความรู้และความประพฤติเรียบร้อยไม่ต่างไปจากบุคคลในครอบครัวเลยการที่นางวิสาขามีความประพฤติเช่นนี้เพราะคนในครอบครัวคอยสนับสนุนเป็นกำลังใจให้นางหมั่นทำความดี ดังจะเห็นได้จากภาระหน้าที่ที่นางได้ รับมอบหมายจากปู่ให้ไปนิมนต์พระพุทธเจ้ามาฉัน ภัตตาหารที่บ้านแม้ว่านางจะมีอายุเพียง ๗ ขวบซึ่งนางก็สามารถทำได้การไปนิมนต์ พระพุทธเจ้า ครั้งนั้นนางวิสาขาได้ฟังธรรมจนสำเร็จเป็นพระอริยบุคคลระดับโสดาบัน

นางวิสาขานอกจากจะได้รับความเมตตาจากปู่ย่าแล้ว นางยังได้ทำหน้าที่ ลูกที่ดีของ มารดาบิดาด้วยการประพฤติปฏิบัติตามมารยาทของผู้ หญิงตั้งแต่เยาว์วัย ดังจะเห็นได้ จากเมื่อ ครั้ง ที่นางกับเพื่อนๆ เดินทางไปทำน้ำซึ่งขณะนั้นฝนกำลังตกลงมาทำให้เสื้อผ้าอาภรณ์ของนาง เปียก แต่นางวิสาขาก็เดินไปตามปกติไม่รีบร้อนเพราะจำทำให้ตนเองประสบอุบัติเหตุ เช่น แขน หัก ขาขาด ตาบอดตลอดจนทำให้เสียชีวิต อีกประการหนึ่งเมื่อคราวที่ นางได้รับมอบหมาย หน้าที่ให้เป็นผู้ดูแลเรื่องจัดการต้อนรับผู้ที่จะมาร่วมในพิธีแต่งงาน ซึ่งนางได้จัดสถานที่ในแต่ละ แห่งให้เหมาะสม กับฐานะของผู้ที่จะมาพักอาศัยได้อย่างชาน านูและคล่องแคล่ว ด้วยเหตุนี้จึง นับได้ว่านางวิสาขา เป็นลูกที่ดีของ พ่อแม่ เพราะเมื่อมีงานคราวใดก็ช่วยแบ่งเบาภาระของบิดา มารดาได้ และทำงานที่ได้รับมอบหมายแม้จะยากสักเพียงใดก็กระทำจนสำเร็จ

๓.๓.๓ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์มั่นคงต่อสามี

นางวิสาขามาเมื่อแต่งงานไป อยู่บ้านสามีในฐานะภริยา ของปุนณวัณแล้ว นางได้ดูแล จัดกิจการภายในบ้านทุกอย่างที่เป็นหน้าที่ที่ภริยาพึงกระทำ นางเอาใจใส่ดูแลทุกอย่าง ตลอดจน ยานพาหนะแม้กระทั่งสัตว์ที่มีชีวิตเช่นครั้งหนึ่งนางวิสาขาร่วมด้วยคนใช้ ได้ถือคบไฟไป หลัง บ้านเพื่อทำคลอดให้แม่ม้าอัสตร การปฏิบัติหน้าที่ของนางวิสา ขาในฐานะภริยาแม้จะไม่ ปรากฏ ชัดเจนแต่พอสรุปได้ว่าความซื่อสัตย์ความทะเลาะวิวาทกันระหว่างนางกับสามีไม่ได้ปรากฏตาม ประวัติ ย่อมแสดงให้เห็นว่านางได้ประพฤติปฏิบัติดีต่อสามีตลอดจนคนภายในครอบครัวให้ ได้รับ ความสุขสบาย คอยเป็นเพื่อนร่วมสุขร่วมทุกข์กับสามีอยู่เสมอ

๓.๓.๔ เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาดใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหาครอบครัว

ปัญหาในครอบครัวที่นางวิสาขาดองแก่ ไขคือการมีความเห็นไม่ตรงกันระหว่าง นาง วิสาขากับพ่อผัว แม้ว่านางวิสาข่าจะปฏิบัติหน้าที่ของลูกสะใภ้ที่ดีต่อแม่ผัวพ่อผัวเป็นอย่างดี แต่ บางครั้งนางอาจแสดงพฤติกรรมที่พ ่อผัวคิดว่าไม่ถูกต้องตามความคิดของตนเอง ปัญหาที่ ซัดแย้งระหว่างลูกสะใภ้กับพ่อผัวคือ เรื่องการออกจากบ้านในเวลากลางคืนเพื่อช่วยแม่ม้าอัสตร ที่ กำลังตกในเรือน เรื่อง กล่าวหาว่าพวกนิครนถ์มิใช่พระอร หันต์ เรื่องการบริโภคของเก่า และเรื่อง ความหมายของโอวาท ๑๐ ประการ ปัญหาเหล่านี้แม้จะเป็น เหตุทำให้นางวิสาขาถูก ตำหนิจากพ่อผัว แต่นางก็ชี้แจงเหตุผลจนทำให้พ่อผัวเข้าใจปัญหาดังกล่าว และยังได้ชักชวนพ ่อผัวให้หันมานับ ถือพระพุทธศาสนา มาร่วมสร้างบุญในพระพุทธศาสนา จนเป็ นเหตุให้ท่าน เศรษฐีได้บรรลุโสดา ปัตติผลเป็นพระโสดาบัน นับตั้งแ ต้นนั้นทุกคนในครอบครัวก็ล้วนมีศรัทธา มั่นคงต่อพระรัตนตรัย

ในความเป็นมารดาของบุตรธิดานั้นนางวิสาขาได้ชื่อว่าเป็นผู้มีบุตรเต็มบ้านหลานเต็มเมือง ลูกหลานของนางวิสาขาล้วนเชื่อฟังคำแนะนำอบรมของนางวิสาขาและยึดมั่นในคุณธรรม ทุกคนต่างมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่สรวางความเดือดร้อนให้ครอบครัว อยู่กันด้วยความอบอุ่น เพราะนางวิสาขาได้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีนั่นเอง หากนางวิสาขาเห็นว่าบุตรหลานคนใดมีความสามารถช่วยแบ่งเบาภาระได้ นางก็ส่งเสริมสนับสนุนคนนั้นให้ได้ทำงานตามที่ตนปรารถนา อย่างเช่น หลานคนหนึ่งชื่อว่าสุทตติง นางก็ได้มอบหน้าที่ในการถวายภัตตาหารแก่ภิกษุสงฆ์ที่บ้านแทนตน แสดงให้เห็นว่านางวิสาขาเอาใจใส่ดูแลอบรมลูกหลานทุกคนให้เป็นคนดีมีความนับถือในพระพุทธศาสนา มีความเป็นอยู่ที่อบอุ่น ในกรณีของหลานที่ชื่อว่าสุทตติงนั้น เมื่อหลานคนนี้เสียชีวิตลงนางวิสาขาถึงกับร่ำไห้อาลัยถึงหลานดังมีเรื่องเล่าว่าสมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับ ณ พระวิหารบุพพาราม ซึ่งนางวิสาขาเป็นผู้สร้างถวายใกล้กรุงสาวัตถี ขณะนั้นหลานสาวชื่อว่าสุทตติเป็นผู้เป็นที่รักเป็นที่พอใจอย่างยิ่งของนางได้ถึงแก่กรรมลง ทำให้นาง เศร้าโศกเสียใจ ร้องไห้ร่ำพันถึงหลานรัก เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคทั้ง ๆ ที่กำลังร้องไห้อยู่ด้วย พระพุทธองค์ตรัสถามเหตุแห่งความเศร้า ทรงทราบโดยตลอดแล้ว จึงตรัสถามว่า วิสาขา ในพระนครสาวั ตถินี เธอต้องการบุตรหลานสักกี่คน ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ต้องการ บุตรหลาน ในพระนครนี้ทั้งหมด พระเจ้าข้า ดูก่อนวิสาขา ก็ในพระนครสาวั ตถินี มีคนตายวันละ เท่าไร ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในพระนครสาวั ตถินี มีคนตายวันละ ๑ คนบ้าง ๒ คนบ้าง ถึงวัน ละ ๑๐ คนบ้าง พระเจ้าข้า วิสาขา ถ้าคนเหล่านั้นเป็นบุตรหลานของเธอจริง เธอก็จะมี หน้าเปียกชุ่มด้วยน้ำตาโดยไม่มีวันแห้งเหือด วิสาขา คนในโลกนี้ผู้ใดมีสิ่งเป็นที่รัก ๑๐๐ ผู้นั้นก็จะมีทุกข์ถึง ๑๐๐ ผู้ใดมีสิ่งเป็นที่รัก ๕๐ ผู้นั้นก็จะมีทุกข์ถึง ๕๐ เช่นกัน วิสาขา เราขอบอกเธอว่า ความทุกข์ ความเศร้าโศก ความพิโรธรำพัน ที่คนทั้งหลายประสบกันอยู่ในโลกนี้ ก็ เพราะอาศัยสัตว์หรือสังขารอันเป็นที่รั ก ถ้าไม่มีสัตว์หรือสัตว์อันเป็นที่รักแล้ว ความทุกข์ ความ เศร้าโศก ความพิโรธรำพันเหล่านั้นก็ไม่มี ผู้นั้นก็จะมีแต่ความสุข ดังนั้น ผู้ปรารถนาความสุข ให้กับตนเอง ก็ไม่ควรทำสัตว์หรือสังขารให้เป็นที่รัก นางวิสาขา เมื่อได้ฟังพระพุทธดำรัสตรัส สอนจบลงแล้ว ก็คลายจากความเศร้าโศก แต่ เพราะความที่นางมีลูกหลานหลายคน ซึ่งต่อจากนั้นอีกไม่นานนักหลานสาวอีกคนหนึ่ง ที่นางได้มอบหมายหน้าที่การปฏิบัติดูแลพระภิกษุ สงฆ์ซึ่งนิมนต์มาฉันที่บ้านเป็นประจำก็ได้ถึงแก่ความตายลงอีก นางวิสาขาก็ต้องเสียน้ำ ตาร่ำไห้ ด้วยความรักความอาลัยต่อหลานสาวเป็นครั้งที่สอง และพระพุทธองค์ก็ทรงเทศนาโปรดนางให้ คลายความเศร้าโศกลงดุจเดียวกับครั้งก่อน

๓.๓.๕ การเป็นชาวพุทธแบบอย่าง

นางวิสาขาถือได้ว่าเป็นทายิกาถือเป็นทายกฝ่ายหญิงที่เป็นตัวอย่างให้แก่พุทธบริษัททั่วไป เพราะนางวิสาขาเอาใจใส่อุปถัมภ์พระพุทธเจ้า พระภิกษุสามเณร ภิกษุณีแม่อุบาสก อุบาสิกานางวิสาขาให้การอุปถัมภ์

๑) อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา นางวิสาขานั้นได้ใกล้ชิดกับ พระพุทธเจ้าและพระภิกษุสงฆ์ตั้งแต่นางยังเป็นเด็ก เป็นผู้ที่ได้ ชื่อว่าสร้างความดีสร้างบารมีใน พระพุทธศาสนา เมื่อเจริญวัยแล้วนางก็เข้าวัดฟังธรรมพร้อมกับถวายปัจจัย ๔ แก่พระสงฆ์เพิ่ม มากขึ้น เมื่อเสร็จจากการฟังธรรมแล้วก็เดินตรวจดูแลความเป็นอยู่ของพระสงฆ์ จัดหาวัตถุ ที่เหมาะสมแก่สมณะ เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์แก่พระสงฆ์ในการปฏิบัติธรรม แสดงให้เห็นว่านาง วิสาขเป็นผู้มีความอนุเคราะห์ สงเคราะห์เกื้อกูลแก่พระ สงฆ์สมกับที่นางได้ชื่อต่อท้ายว่ามหา อุบาสิกาอย่างแท้จริง เพราะนางได้ตั้งอยู่ในอุบาสกธรรม ๗ประการคือ ๑) ไม่ขาดการเยี่ยมเยือน ภิกษุสงฆ์ ๒) ไม่ละเลยการฟังธรรม ๓) อบรมศึกษาตนให้ก้าวหน้าในการรักษาศีลอย่างเคร่งครัด ๔) ศรัทธาเลื่อมใสในพระสงฆ์ทั้งบวชใหม่และบวชเก่า ๕) ฟังธรรมด้วยความเคารพ ๖) ไม่แสวงหาบุญนอกพระพุทธศาสนา ๗) เอาใจใส่ทะนุบำรุงและช่วยกิจการงานพระพุทธศาสนา^{๑๑} นางวิสาขาได้ เอาใจใส่อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา พยายามหาวิธีป้องกันภัยที่อาจเกิดขึ้นกับพระพุทธศาสนา ด้วยการกล่าวแนะนำภิกษุที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระธรรมวินัยตลอด จนการสอบถามข้อเท็จจริง เรื่องที่เกิดขึ้นไม่เชื่อข่าวลือ เชื่อผลแห่งการกระทำของบุคคลเท่านั้น^{๑๒} นางวิสาขามีความเคารพศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงเป็นทายิกาตัวอย่างในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา

๒) ช่วยแก้ปัญหาวชิครณ นางวิสาขานอกจากเป็นผู้ใส่ใจในการทำบุญ กุศลอุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ด้วยปัจจัย ๔ อยู่เป็นประจำแล้ว นางวิสาขายังได้รับความเคารพยกย่อง จากผู้คนในสังคม แม้นางเข้าสู่สมาคมใดๆ ก็ได้รับเกียรติยกย่องยินดีต้อนรับจากคนในสมาคมนั้น ๆ เวลาที่มีปัญหาเกิดขึ้นนางวิสาขามักได้รับเชิญให้ไปช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเสมอ แม้ในพระพุทธศาสนาเองเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นพระพุทธเจ้าได้ตั้งให้นางวิสาขเป็นก รมการในแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นดังมีเรื่องเล่าว่า นางภิกษุณีรูปหนึ่งเป็นธิดาของเศรษฐีในเมืองราชคฤห์ มีศรัทธาอยากบวชในพระพุทธศาสนาตั้งแต่เยาว์วัย แต่พ่อแม่ไม่อนุญาตให้บวช หลังจากแต่งงานอยู่กิน กับสามีไม่นานสามีก็อนุญาตให้นางบวชได้ นางไปบวชในสำนักของภิกษุณีฝ่ายพระเวทัตต โดยที่ไม่ทราบว่าจะตัวเองตั้งครรรภ์ก่อนบวช^{๑๓} หลังจากบวชได้ไม่นานครรรภ์ของนางก็ปรากฏโต

^{๑๑} อ.จ.สตุดก. (ไทย) ๒๓/๒๙/๒๓-๒๔. '

^{๑๒} อ.จ.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๗๔/๑๙๕.

^{๑๓} ขุ.ชา.อ.(ไทย) ๑/๒๐๕-๒๑๑

ขึ้น เมื่อ ภิกษุณีทั้งหลายทราบว่ นางตั้งครรภ์จึงพากันดิเตียน ภิกษุณีเหล่านั้นพานางไปหาพระเทวทัต เพื่อให้ตัดสิน พระเทวทัตกลัวหมู่คณะของตนจะเดือดร้อนและเสียชื่อเสียงจึงตัดสินให้ภิกษุณีสึก ฝ่ายนางภิกษุณีดิ ดน้อยใจว่าการที่เราสละทรัพย์สมบัติออกบวชในพระพุทธศาสนา ด้วยศรัทธา อย่างแรงกล้าเช่นนี้ เราไม่ได้ทำผิดอะไรเลยกลับให้สึกโดยไม่สอบสวนหาข้อเท็จจริงเราบวชอุทิศ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้บวชอุทิศพระเทวทัต นางจึง ึ่งให้ภิกษุณีผู้ใหญ่ให้ช่วยพาไปเฝ้า พระพุทธเจ้าเพื่อให้พระองค์ตัดสินอธิกรณ์ ภิกษุณีทั้งหลายได้พานางไปเข้าเฝ้า พระพุทธเจ้าที่เมื องสาวัตถี พระองค์ได้ให้ตั้งกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงในเรื่อง นี้ ฝ่ายพระสงฆ์มีพระ อุบาสีเป็นประธาน ฝ่ายคฤหี สต์มีนางวิสาขา อนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นประธาน และมีพระเจ้าปเสนทิโกศล เสด็จมาเป็นพยานด้วย นางวิสาขาทำหน้าที่ตรวจดูร่างกายภิกษุณี โดยให้คนกันผ้ามาเพื่อตรวจลูกมือเท้าสะดือและท้องตลอดจนนับวันเดือนของการตั้งครรภ์แล้ว ก็รู้ว่านางภิกษุณีตั้งครรภ์ ก่อนบวช จึงแจ้งให้พระอุบาสีทราบแล้วท่านประกาศที่ประชุมให้รู้โดยทั่วกันภิกษุณีนี้ตั้งครรภ์ก่อนบวช นางจึงเป็นผู้บริสุทธิ์ ต่อมาไม่นานนางภิกษุณีก็คลอดลูกมีนามว่า กุมารกัสสปะ ในเวลาต่อมา ลูกชายของภิกษุณีก็ได้บวช ในพระพุทธศาสนาและได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ทั้งนางภิกษุณีและพระ กุมารกัสสปะซึ่งเป็นลูกชาย นางวิสาขานอกจากจะเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือของผู้คนในสังคมว่า เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถแล้ว และคอยอุปถัมภ์บำรุงพระภิกษุสงฆ์ด้วยปัจจัย ๔ อย่างไม่ขาดตกบกพร่องแล้ว การกระทำอันใดของพระภิกษุสงฆ์ที่จะทำให้ง่ นที่ตำหนิติเตียน หรือทำให้พระพุทธศาสนามี วมอง นางวิสาขาจะหาวิธีป้องกันด้วยการแนะนำตักเตือน หรือนำความไป กราบทูลพระพุทธเจ้าให้ทรงทราบจะได้หาวิธีป้องกันเหตุอันไม่สมควรไม่ให้เกิดขึ้นต่อไป

๓) ชักชวนมหาชนให้ทำบุญ ประชาชนชาวเมืองสาเกตและเมืองสาวั ตถิ ให้ความรักความเคารพนับถือนางวิสาขา ยกย่องเชิดชูนางเสมือนญาติคนหนึ่ง ไม่ว่าใครจะทำบุญ อะไรที่ไหนก็ต้องเชิญนางวิสาขาไปเป็นแขกพิเศษของงานอยู่เสมอ เพราะนางรู้ใจพระสงฆ์ว่า ต้องการฉันอาหารประเภทไหน งานใดที่ มีนางวิสาขาเดินทางไปร่วมงานด้วยถือว่าเป็นเกียรติแก่เจ้าของงาน นอกจากนั้น นางวิสาขาจะชักชวนมหาชนให้หันมานับถือพระพุทธศาสนา อุปถัมภ์บำรุง พระภิกษุสงฆ์อยู่เสมอ

จากที่ได้ศึกษามาสรุบได้ว่านางวิสาขานั้นเป็นบุคคลที่มี คุณสมบัติเพียบพร้อมร่ำรวยทั้งทรัพย์สินเงินทอง และคุณงามความดี เป็นมหาอุบาสิกาที่อุปถัมภ์บำรุงพระภิกษุสงฆ์ด้วยจิตศรัทธาอันบริสุทธิ์ นับเป็นมหาอุบาสิกาแบบอย่างที่สามารถนำมาเป็นแบบในการอุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์และพระพุทธศาสนาของอุบาสิกาในปัจจุบัน การอุปถัมภ์บำรุงพุทธศาสนาและพระสงฆ์ของนางวิสาขานั้นเป็นเสมือนกับแม่ดูแลเอาใจใส่ลูกของตนเองคือมีทั้งความรักความห่วงใยและ

มี การทำโทษบ้างในบางครั้งเมื่อลูกทำผิด นางวิสาขาอุปถัมภ์พระสงฆ์ด้วยความรักความห่วงใย ใน พระสงฆ์เห็น นได้จากการที่นางวิสาขาไปเข้าเฝ้า พระพุทธเจ้าเข้าเฝ้า เวลาไปไม่เคยไปมือเปล่า ไปตอนเช้ามีภัตตาหารเข้าไปตอนเย็นมีน้ำปานะไปถวายนอกจากนี้ยังได้ตักบาตรทำบุญที่หน้าบ้าน ทุกวัน เมื่อไปเฝ้าพระพุทธเจ้าเสร็จแล้ว นางวิสาขาจะเดินไปเยี่ยมพระสงฆ์ที่อยู่ในวัดถามถึงความ เป็นอยู่ของแต่ละรูป เมื่อเห็นสิ่ง ใดขาดตกบกพร่องนางจะสั่งคนรับใช้ ให้จัดหาให้ เมื่อเห็นพระสงฆ์ ลำบากด้วยความ เป็นอยู่หรือไม่สะดวกในเรื่องของวัตถุสิ่งของ เครื่องใช้ นางวิสาขาจะทูลขอพรจากพระพรหมเจ้า สิ่งเหล่านี้นางวิสาขาทำด้วยศรัทธาในพุทธศาสนา และความรักความห่วงใย ที่นางวิสาขามี ต่อพระสงฆ์ที่เป็นกำลังหลักในการเผยแผ่พุทธศาสนา แต่เมื่อ นางวิสาขาเห็น พระสงฆ์บางรูปที่ยั งเป็นปุถุชนอยู่ทำผิดต่อพุทธบัญญัติที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ นางก็ ได้ว่ากล่าว ตักเตือนให้พระสงฆ์รูปนั้นว่าได้ทำผิดต่อพุทธบัญญัติของพระพุทธเจ้า